

Vergaderjaar 2006–2007

21 501-30

Raad voor Concurrentievermogen

Nr. 158 Herdruk¹

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 mei 2007

Mede namens de Minister voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen wordt u hierbij de geannoteerde agenda van de Raad voor Concurrentievermogen van 21–22 mei aanstaande (bijlage 1) en het verslag van de informele Raad voor Concurrentievermogen van 26–28 april jl. (bijlage 2) aangeboden. In de bijlagen vindt u een toelichting per onderwerp. Hieronder volgt een korte impressie van de meest interessante onderwerpen op de agenda van de Raad in mei.

Na de aanneming van het Actieplan voor de reductie van administratieve lasten door de Europese Raad van maart jl., rapporteert het voorzitterschap over de implementatie van het plan. De screening van de geselecteerde prioritaire gebieden op onnodige administratieve lasten zal deze zomer beginnen. Daarnaast heeft de Commissie tien «fast-track» voorstellen uitgebracht die tot concrete reducties moeten leiden. Gezien het belang dat Nederland hecht aan communautaire actie in aanvulling op het nationale beleid, zal Nederland in de Raad nogmaals het belang van voortvarende implementatie benadrukken.

Ook het pakket voorstellen ter verbetering van het vrij verkeer van goederen is geagendeerd. Het Duitse voorzitterschap zal rapporteren over de voortgang van de onderhandelingen. Nederland steunt in grote lijnen de voorstellen van de Commissie; deze kunnen bijdragen aan transparante afspraken over markttoegang. Nederland hecht in het bijzonder aan duidelijke regels over productnormen en procedures voor producenten, waarbij tevens een hoog beschermingsniveau voor de consument wordt gewaarborgd.

Op de Raad zullen ook conclusies over het Europese industriebeleid voorliggen. Via deze conclusies wil de Raad het belang onderstrepen van een goed industriebeleid voor het verbeteren van de concurrentiekracht van Europa. De conclusies verwijzen naar lopende initiatieven en trajecten. Die initiatieven hebben betrekking op ontwikkelingen die de gehele industrie raken, zoals het klimaat- en energievraagstuk en ICT. Daarnaast lopen er

¹ I.v.m. een correctie in de titel. Het eerder onder dit kamerstuknummer gepubliceerde kamerstuk komt hiermee te vervallen.

trajecten die zich richten op belangrijke sectoren als de automobiel-industrie, de scheepsbouw en de biotechnologie.

Het Finse voorzitterschap probeerde in december vorig jaar tevergeefs een politiek akkoord te bereiken over een nieuwe richtlijn voor consumentenkrediet. Het Duitse voorzitterschap doet nu een hernieuwde poging tot een politiek akkoord te komen. Het voorstel is inmiddels licht verbeterd. Zo wordt bijvoorbeeld de vergelijkbaarheid van kredietproducten bevorderd. Hiermee zijn echter de eerdere bezwaren van Nederland en een groot aantal andere lidstaten niet weggenomen. Of een politiek akkoord haalbaar is, is daarom vooralsnog niet zeker.

De Commissie zal aan de Raad de langverwachte voorstellen voor twee verordeningen voor Gemeenschappelijk Technologie Initiatieven (JTI's) presenteren. Concrete voorstellen voor de zes te ontwikkelen JTI's zijn al lange tijd in voorbereiding. Tijdens deze Raad worden de eerste voorstellen gepresenteerd, te weten voor een JTI voor Innovative Medicines en een JTI voor Embedded Computing Systems (ARTEMIS). Nederland heeft herhaaldelijk aangedrongen op het spoedig uitbrengen van de voorstellen en is dan ook verheugd dat nu kan worden begonnen met de behandeling.

En marge van de Raad komt de zgn. Joint Space Council bijeen. Doel van de bijeenkomst is het gezamenlijk met ESA-ministers (EU-27 + Noorwegen en Zwitserland) vaststellen van het European Space Programme (ESP) in de vorm van een resolutie. Het ruimtevaartprogramma is gebaseerd op de 26 april jl. verschenen mededeling van de Commissie. In de resolutie wordt het strategische belang benadrukt van ruimtevaart voor Europa en politieke sturing gegeven aan de implementatie van het ESP in de komende jaren. Als een nieuwe ambitie bevat de resolutie het streven naar meer synergie in de toepassing van ruimtevaart voor civiele en militaire veiligheid. Ik ben momenteel voorzitter van de Europese ruimtevaartorganisatie (ESA) en zal de Joint Space Council tezamen met het Duitse voorzitterschap voorzitten.

Overige onderwerpen op de agenda betreffen de Financiële Perspectieven van het Office for Harmonisation in the Internal Market (OHIM), het groenboek over de Europese Onderzoeksruimte, het Duitse initiatief voor een IPR Handvest en de routekaart van het Europese strategieforum voor onderzoeksinfrastructuren (ESFRI). Over deze routekaart worden raadsconclusies aangenomen. Onder het punt «Diversen» zal de stand van zaken worden gemeld over de besluitvorming over diverse richtlijnen en over de verordening tot oprichting van het European Institute for Technology (EIT). Tevens wordt onder dit punt een terugkoppeling gegeven van een aantal conferenties en bijeenkomsten, waaronder de informele Raad voor Concurrentievermogen te Würzburg.

De informele lunchbespreking zal op de eerste vergaderdag van de Raad gaan over de actuele economische situatie in de EU. De tweede vergaderdag zal tijdens de lunch worden gesproken over de EU-onderzoeksinfrastructuur, gerelateerd aan het formele agenda punt over de routekaart van het Europese strategieforum voor onderzoeksinfrastructuren (ESFRI).

De minister van Economische Zaken,
M. J. A. van der Hoeven

Betere Regelgeving	Voortgangsrapportage
• Vrij verkeer van goederen – Niet geharmoniseerde goederen	Gemeenschappelijke benadering/ voortgangsrapportage
• Vrij verkeer van goederen – Geharmoniseerde goederen	Voortgangsrapportage
• Industriebeleid	Raadsconclusies
• Financiële Perspectieven OHIM	Raadsconclusies
• Richtlijnvoorstel consumentenkrediet	(Mog.) Politiek akkoord
• Europees Ruimtevaartbeleid/Joint Space Council	Vorbereiding JSC/ Vaststellen resultaten van de JSC
• Joint Technology Initiative ARTEMIS	Presentatie Commissie
• Joint Technology Initiative Innovative Medicine Europe	Presentatie Commissie
• Groenboek Europese Onderzoeksruimte	Voortgangsrapportage Commissie/ Gedachtewisseling
• Mededeling Kennisuitwisseling tussen kennisinstellingen en industrie/IPR Charter	Voortgangsrapportage Commissie/ Gedachtewisseling
• Routekaart ESFRI	Gedachtewisseling/Raadsconclusies
• Diversen – Externe aspecten van de Interne Markt, terugkoppeling inf. RvC – Richtlijn rechtsbescherming aanbesteden – Richtlijn broeikasemissie systeem en luchtvaart – Richtlijn nominale hoeveelheden – European Institute of Technology – Voorstellen art. 169-initiatieven – Verordening GHS – Div. conferenties	Informatie Commissie/voorzitterschap

Betere regelgeving/Administratieve lasten

Voortgangsrapportage

Het voorzitterschap zal rapporteren over de voortgang van het Actieplan voor de reductie van administratieve lasten. Dit Actieplan werd in maart jl. aangenomen door de Europese Raad. In het Actieplan staat onder meer een reductiedoelstelling van administratieve lasten die voortvloeien uit communautaire regelgeving van 25%. Deze doelstelling moet in 2012 zijn behaald door een aantal prioritaire sectoren zoals BTW, financiële diensten en milieu, aan te pakken. Uit diverse bronnen blijkt dat de administratieve lasten in deze in deze sectoren als hoog worden ervaren door het bedrijfsleven. In de komende maanden begint de Commissie met een screening van deze sectoren. Daarnaast kondigde de Commissie in het Actieplan aan direct met een aantal concrete voorstellen te zullen komen die tot concrete reducties moeten leiden, de zgn. «fast track»-voorstellen (laaghangend fruit). Inmiddels heeft de Commissie een tiental «fast track»-voorstellen ingediend, o.a. op het gebied van vennootschapsrecht en transport. De voorstellen zullen onder Duits en Portugees voorzitterschap worden afgerond.

Nederland is groot voorstander van de initiatieven die in het kader van Betere Regelgeving worden ondernomen. De nationale inspanningen, onlangs nog geïntensiveerd in het coalitieakkoord, worden nu aangevuld

met actie op communautair niveau. Dit is noodzakelijk om alle onnodige administratieve lasten te kunnen aanpakken. Bij de bespreking van het voortgangsrapport in de Raad zal Nederland dan ook aandringen op een voortvarende implementatie van het Actieplan.

Vrij verkeer van goederen/wederzijdse erkenning

Gemeenschappelijke benadering/voortgangsrapportage

Het voorzitterschap zal rapporteren over de voortgang van de onderhandelingen over het verordeningvoorstel tot vaststelling van procedures voor de toepassing van bepaalde nationale technische voorschriften op goederen die in een andere lidstaat legaal in de handel zijn gebracht (zie BNC-fiche Tweede Kamer 22 112, nr. 514, fiche 5). Dit voorstel heeft betrekking op dat deel van het goederenverkeer waarvoor op Europees niveau geen technische normen zijn vastgesteld, de zgn. niet-geharmoniseerde goederen. Het voorzitterschap streeft tevens naar de vaststelling van een «gemeenschappelijke benadering», om hiermee richting te geven aan het vervolg van de onderhandelingen over dit voorstel.

De concept-verordening is onderdeel van het pakket aan voorstellen ter verbetering van de werking van de Interne Markt voor goederen dat op 14 februari jl. door de Commissie is gepubliceerd. Dit pakket omvat naast de voorgestelde verordening voor een verbeterde toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning, voorstellen voor het geharmoniseerd goederenverkeer. Ook deze voorstellen zijn geagendeerd voor behandeling in de Raad (zie onder).

Het doel van de voorgestelde verordening is om het beginsel van wederzijdse erkenning in het vrij verkeer van goederen in de praktijk beter te laten werken. Het beginsel van wederzijdse erkenning houdt in dat goederen die rechtmatig op de markt zijn gebracht in één lidstaat in principe in de hele EU verhandeld mogen worden. Uitzonderingen mogen slechts worden gemaakt indien dit noodzakelijk is voor de bescherming van bijv. openbare orde of gezondheid of vanwege andere dwingende redenen van algemeen belang. Deze uitzonderingen moeten dan wel proportioneel zijn en niet discriminerend. In de praktijk is gebleken dat het vaak schort aan de juiste toepassing van dit beginsel en de mogelijke uitzonderingen hierop.

In de verordening wordt een procedure vastgelegd die nationale autoriteiten dienen te volgen wanneer zij een product willen weren dat al rechtmatig in een andere lidstaat op de markt is gebracht van hun markt. Tevens wordt per lidstaat een contactpunt gecreëerd, waar marktdeelnemers o.a. informatie kunnen verkrijgen over de in die lidstaat geldende productnormen.

Nederland hecht zeer aan een goed functionerende interne markt. De voorgestelde verordening draagt bij aan een betere werking in de praktijk van het al jarenlang geldende beginsel van wederzijdse erkenning en verdient dan ook een positieve grondhouding van Nederland. Het is van belang op te merken dat de verordening niet afdoet aan het bestaande beschermingsniveau van de Nederlandse productregelgeving. Uiteraard is voor Nederland van belang dat dit alles het bestaande beschermingsniveau onaangetast laat.

Vrij verkeer van goederen/Nieuwe Aanpak

Voortgangsrapportage

Het voorzitterschap informeert de Raad over de voortgang van de besprekingen over het voorstel voor een verordening tot vaststelling van de eisen inzake accreditatie en markttoezicht betreffende het in de handel

brengen van producten (zie ook BNC-fiche Verordening accreditatie en markttoezicht, Kamerstuk 22 112, nr. 514, fiche 2). Het gaat hierbij om producten waarvoor de eisen op Europees niveau zijn geharmoniseerd.

De producten vallen onder Europese productrichtlijnen die in nationale regelgeving zijn geïmplementeerd, zoals bijvoorbeeld de Machinerichtlijn. Het grootste gedeelte van deze goederen valt onder de zgn. Nieuwe Aanpak voor productregelgeving. De Nieuwe Aanpak houdt in dat de essentiële vereisten voor veiligheid, gezondheid en milieu in richtlijnen door middel van doelvoorschriften op Europees niveau worden vastgelegd. De wijze waarop aan de vereisten voor producten wordt voldaan, wordt overgelaten aan marktpartijen op basis van een mandaat van de Europese Commissie. De Nieuwe Aanpak heeft uitvoerbare regelgeving opgeleverd en een groot draagvlak voor de naleving. Het wordt gezien als hét voorbeeld van Betere Regelgeving. Ondanks het succes is er aanleiding voor verbetering. Het vertrouwen tussen lidstaten in elkaars aanpak moet worden versterkt. Daarom zet de verordening een structuur neer voor de accreditatie van keuringsinstanties door één Nationale Accreditatieorganisatie per lidstaat met overheidsverantwoordelijkheid voor haar functioneren. Daarnaast voorziet het voorstel in de informatie-uitwisseling tussen toezichtautoriteiten (incl. douane) bij het houden van toezicht op de producten. Nederland onderschrijft de inzet op maatregelen ter verbetering van het vrije verkeer van goederen. Bij de uitwerking van de voorstellen is het wel van belang om eventuele bureaucratie in de uitvoering tot een minimum te beperken. Enkele kanttekeningen die Nederland bij het voorstel heeft:

- Overheidsverantwoordelijkheid voor de nationale accreditatieorganisatie niet noodzakelijk wanneer deze actief is in een markt waar geen wettelijke eisen worden gesteld aan producten (niet-gereguleerde domein).
- Het voorstel moet het bestaansrecht van alternatieve accreditatieorganisaties die actief zijn in het niet-gereguleerde domein niet aantasten.
- Ten aanzien van toezicht acht Nederland het niet nodig dat in de verordening betrekkingen tussen de verschillende diensten binnen éénzelfde lidstaat worden geregeld (te weten douane en toezichtautoriteit).

Europees industriebeleid

Raadsconclusies

De Raad wordt verzocht conclusies aan te nemen over het Europese industriebeleid. Deze conclusies sluiten aan op de conclusies van de Europese Raad van maart jl. en eerdere mededelingen die over het onderwerp zijn verschenen.¹

Doel van de Raadsconclusies is het belang van het industriebeleid als onderdeel van de Lissabonagenda te benadrukken. In de conclusies wordt aandacht besteed aan een aantal aspecten die van belang zijn voor het concurrentievermogen van de industrie. De belangrijkste aspecten zijn: het opstellen van een geïntegreerde strategie voor milieu, energie en industriebeleid en het voorzetten van de werkzaamheden op het gebied van betere regelgeving. Verder wordt aandacht geschonken aan de verbetering van de werking in de praktijk van de interne markt voor goederen en het verbeteren van de toegang tot internationale markten. Op het gebied van onderzoek, ontwikkeling en innovatie roept de Raad de Commissie op om een goede aansluiting tussen programma's zoals het Concurrentievermogen en Innovatieprogramma (CIP), het Zevende Kaderprogramma voor Onderzoek en Technologieontwikkeling (KP7) en de Structuurfondsen te verzekeren. Daarnaast roept de Raad op tot het verbeteren van de werking van de bescherming van intellectueel eigendom en het verbeteren van de beroepskwalificaties binnen diverse sectoren.

¹ «Industrial Policy in an Enlarged Europe» COM(2002) 714 final, «Fostering Industrial Change: an Industrial Policy for an Enlarged Europe» COM(2004) 274 final, «Implementing the Community Lisbon Programme: A policy framework to strengthen EU manufacturing – towards a more integrated approach for industrial policy» COM (2005) 474 final.

Nederland kan instemmen met de conclusies over het Europese industriebeleid. Het Europese industriebeleid sluit goed aan bij het nationale industriebeleid. Nederland ondersteunt dan ook de urgentie die spreekt uit de conclusies op een aantal belangrijke thema's zoals het inzetten op een geïntegreerde strategie voor milieu, energie en industriebeleid en het bevorderen van synergie tussen de Europese programma's op het gebied van onderzoek, ontwikkeling en innovatie. Nederland verwelkomt een tussentijdse evaluatie van het Europese industriebeleid.

Financiële Perspectieven van OHIM/Europees Merkenbureau *Raadsconclusies*

De Raad zal naar verwachting de mededeling van de Commissie over de financiële vooruitzichten van het Office of the Harmonisation in the Internal Market (OHIM) en de verdere ontwikkeling van het Gemeenschapsmerken-systeem bespreken en tevens Raadsconclusies hierover aannemen.

Het EU-agentschap OHIM is belast met de verlening van communautaire merken en tekeningen of modellen. Voor het deponeren, inschrijven of verlengen van een merk of een model is de aanvrager een tarief verschuldigd, de zgn. taks. Het agentschap is dermate succesvol dat het grote overschotten op de begroting heeft. De Commissie stelt nu voor om de taken van het bureau te verlagen, zodat de prijs voor de gebruiker lager wordt. Dat voorstel ligt gevoelig bij de nationale merkenbureaus; een taksverlaging voor de EU-wijde bescherming van een merk betekent dat een nationaal merk verhoudingsgewijs duurder wordt met lagere opbrengsten voor de lidstaten tot gevolg.

Nederland is voorstander van een directe verlaging van de taken. Doel van deze verordening is om een goed werkend Gemeenschapsmerk te creëren tegen een redelijke prijs voor de gebruiker. Gezien het aanzienlijke overschot, is het redelijk de prijs voor de gebruiker te verlagen. Ook moeten structurele criteria worden vastgesteld om eventuele toekomstige aanpassingen van de OHIM-taksen te vergemakkelijken. Nederland is geen voorstander van automatische aanpassingen van de taken, noch van de instelling van een OHIM-fonds ten bate van de nationale bureaus als mogelijke bestemming voor het overschot. Immers, het beheer door OHIM van een dergelijk fonds heeft geen wettelijke basis in de verordening betreffende het Gemeenschapsmerk.

Richtlijn consumentenkrediet *Politiek akkoord*

Het Duitse voorzitterschap zet in op een politiek akkoord over het gewijzigd Richtlijnvoorstel inzake Consumentenkrediet ter vervanging van de huidige Richtlijn Consumentenkrediet uit 1987 (zie BNC-fiche, Kamerstuk 22 112, nr. 424, fiche 6).

De onderhandelingen om te komen tot een herziene richtlijn consumentenkrediet verlopen moeizaam. De Commissie deed een eerste voorstel voor herziening van de richtlijn in 2002, maar trok dit mede op basis van opmerkingen van het Europees Parlement weer in. In het najaar van 2005 is een herzien voorstel uitgebracht waarover sindsdien wordt onderhandeld. Het Finse voorzitterschap probeerde in december 2006 een politiek akkoord te bereiken, maar het voorstel kon niet op voldoende steun van de lidstaten rekenen. Onder het Duitse voorzitterschap zijn de onderhandelingen voortgezet met het oog op het bereiken van een politiek akkoord tijdens deze Raad. Of dit haalbaar is, is vooralsnog niet duidelijk.

Het richtlijnvoorstel beoogt de Europese regelgeving te moderniseren zodat deze beter aansluit bij de huidige marktomstandigheden. De voornaamste wijzigingen van het voorstel ten opzicht van de richtlijn uit 1987 betreffen:

- het invoeren van een herroepingsrecht voor consumenten;
- uitbreiding van het aantal kredietsoorten dat onder de richtlijn valt, zoals korte termijn kredieten en voorschotten in rekening courant;
- het bevorderen van transparantie via harmonisatie van informatieverstrekkingsvereisten waaronder reclame, pre-contractuele informatie en contractuele informatie;
- het harmoniseren van vervroegde afbetalingen en de mogelijke compensatie voor kredietgever daarbij;
- het onder de reikwijdte van de richtlijn brengen van kredietbemiddelaars.

Nederland heeft er belang bij dat Nederlandse consumenten meer kunnen profiteren van kredietaanbiedingen van kredietgevers uit andere lidstaten en dat aan Nederlandse kredietgevers een reëlere mogelijkheid wordt geboden om hun producten ook in andere lidstaten te verkopen. Daarom zou het richtlijnvoorstel voldoende moeten bijdragen aan de creatie van een gemeenschappelijke markt voor consumentenkrediet. Voorwaarde daarbij is dat het richtlijnvoorstel voorziet in een adequaat geharmoniseerd niveau van consumentenbescherming. Nederland heeft zich er in de onderhandelingen voor ingezet dat het richtlijnvoorstel aan deze beide criteria zou voldoen.

Nederland betreurt het dat bij dit voorstel de *better regulation* principes van de Europese Commissie niet zijn gevolgd. Zo is er bijvoorbeeld geen kosten-batenanalyse van het voorstel gemaakt. De belangrijkste meerwaarde van het voorstel zou moeten liggen in de aanpak van belemmeringen voor grensoverschrijdende kredietverlening. In de Nederlandse optiek wordt deze meerwaarde in de nu voorliggende tekst onvoldoende bereikt. Nederland vreest dat uit het voorstel voornamelijk lasten zullen voortvloeien voor kredietgevers doordat zij werkprocessen en informatiebronnen moeten aanpassen. Terwijl het voorstel weinig zal bijdragen aan het tot stand komen van een interne markt voor consumentenkrediet, noch de consumentenbescherming beduidend zal verhogen.

Onder het Duitse voorzitterschap zijn lichte verbeteringen tot stand gekomen zoals het invoeren van een standaard format voor precontractuele informatie. De vergelijkbaarheid van kredietproducten neemt hierdoor toe. Deze lichte verbeteringen betekenen echter niet dat de boven-geschetste bezwaren zijn weggenomen. Nederland zal zijn kritische houding dan ook handhaven.

Europees Ruimtevaartbeleid/Joint Space Council

Resolutie van de Joint Space Council

De Raad wordt verzocht in te stemmen met de mededeling over het Europees Ruimtevaartbeleid (ESP). Aangezien het ruimtevaartbeleid gezamenlijk wordt uitgewerkt met de Europese Ruimtevaartorganisatie (ESA) is hiervoor een resolutie van de Joint Space Council (JSC) opgesteld. De JSC bestaat uit de Raad voor Concurrentievermogen (incl. Commissaris Verheugen) gezamenlijk met ESA-Ministerraad (Ministers EU-27 + Noorwegen en Zwitserland). De bijeenkomst van de JSC vindt en marge van de Raad plaats.

Belangrijke elementen van de resolutie zijn:

- Noodzaak van efficiëntere inzet van publieke Euro's door betere afstemming tussen nationale en internationale ruimtevaartprogramma's;

- Meer integratie van space & security;
- Verlenging van de duur van de huidige raamwerkovereenkomst tussen de EU en ESA met tenminste 4 jaar;
- Versterken van de concurrentiekracht van de Europese ruimtevaart-industrie.

De op 26 april jl. verschenen mededeling van de Commissie over Europees ruimtevaartbeleid (ESP) is de basis van de resolutie. De resolutie benadrukt het strategisch belang van ruimtevaart voor Europa en geeft de politieke sturing voor de implementatie van het ESP in de komende jaren. Als nieuwe ambitie bevat de resolutie het streven naar meer synergie in de toepassing van ruimtevaart voor civiele en militaire veiligheid. Ook ondersteunt de resolutie een verlenging van de duur van de huidige raamwerkovereenkomst tussen de EU en ESA met tenminste 4 jaar. Het Duitse voorzitterschap en Nederland, als voorzitter van de ESA-ministers-conferentie, hadden gezamenlijk het voortouw in het opstellen van de resolutie; in nauw overleg met de Commissie en de Directeur-Generaal van ESA.

De verwachting is dat de JSC de resolutie zal aanvaarden. Nederland heeft aan de wieg gestaan van de resolutie en kan zich hierin inhoudelijk goed vinden. De resolutie is een goede leidraad voor de uitwerking van het ESP in een concreet Europees ruimtevaartprogramma.

Gemeenschappelijke Technologie Initiatieven

Presentatie van de Commissie

De Commissie zal een presentatie geven over voorstellen voor twee Raadsverordeningen voor Gemeenschappelijk Technologie Initiatieven (Joint Technology Initiatives- JTI). Het betreft een JTI voor Innovative Medicines (IMI) en een JTI voor Embedded Computing Systems (Artemis).

JTI's zijn publiek-private initiatieven ter uitvoering van onderdelen van door de industrie opgestelde strategische onderzoeksagenda's op een bepaald technologiegebied. De publieke financiële bijdrage komt uit het KP7 (Zevende Kaderprogramma); ook nationale cofinanciering behoort tot de mogelijkheden. KP7 voorziet vooralsnog in zes JTI's: naast IMI en Artemis betreft dit Nano-elektronica, Aeronautics/Clean Sky, Hydrogen and Fuel Cells en Global Monitoring of the Environmental System (GMES). De Commissie, de industrie en de nationale overheden werken inmiddels geruime tijd aan de voorbereiding van JTI's voor deze onderwerpen.

JTI's moeten leiden tot nieuwe producten en processen en versterking van de mondiale positie van de betreffende industrie. De JTI Artemis richt zich op ingebedde of geïntegreerde systemen (in bijvoorbeeld ziekenhuis-apparatuur, mobiele telefoons, pinautomaten en auto's). Bij dit JTI is naast bijdragen van de Commissie (ca. 17%) en industrie ook sprake van nationale bijdragen. Het doel van IMI is het ontwikkelen van veiliger en beter werkzame medicijnen en het verbeteren van het proces van geneesmiddelenontwikkeling. Bij dit JTI is geen sprake van nationale bijdrages.

Beleidsmatig en budgettair zijn JTI's onderdeel van KP7, maar ze vereisen afzonderlijke raadsverordeningen op basis van art. 171 EG. De Commissievoorstellen voor IMI en Artemis worden medio mei verwacht. Afronding van de besluitvorming kan dan in de tweede helft van dit jaar plaatsvinden. Voor de overige JTI's volgen voorstellen in de loop van dit jaar.

Nederland heeft in de Raad steeds aangedrongen op spoedige presentatie van Commissievoorstellen voor de JTI's. De JTI's zijn samen met de Euro-

pese Onderzoeksraad en artikel 169-initiatieven belangrijke nieuwe elementen van KP7 om de Europese onderzoeksruimte verder gestalte te geven. JTI's zullen met name bijdragen aan verhoogde participatie van het bedrijfsleven in KP7 en een versterkte concurrentiepositie van Europa. Nederland kan de voorstellen voor IMI en Artemis van harte verwelkomen. Nederland zal de definitieve voorstellen beoordelen op de mate waarin zij werkbaar zijn voor de industrie en recht doen aan het financiële aandeel van de betrokken partijen: industrie, Commissie en, in geval van Artemis, de nationale overheden.

Groenboek over de Europese onderzoeksruimte

Voortgangsrapportage van de Commissie/Gedachtewisseling

Na de eerdere bespreking tijdens de informele Raad van 26–28 april jl. heeft het voorzitterschap een gedachtewisseling voorzien over het groenboek over de Europese Onderzoeksruimte (ERA). Het groenboek is op 4 april jl. gepubliceerd. De consultatie van de Commissie loopt tot eind augustus 2007. De Commissie heeft het voornemen om op basis van de uitkomsten hiervan begin 2008 te komen met concrete voorstellen. Tijdens de informele Raad hebben de lidstaten aangegeven dat de prioriteiten van het groenboek een goede basis bieden voor het verder ontwikkelen van de ERA. Daarnaast hecht de Raad belang aan een sterke focus op de rol van fundamenteel onderzoek, de betrokkenheid van het bedrijfsleven en goede randvoorwaarden voor loopbanen voor onderzoekers.

Nederland heeft tijdens informele Raad met name gewezen op het belang van de rol van bedrijfsleven, het belang van vertaling van kennis naar innovatie en de noodzaak van een goede beoordeling van bestaande instrumenten alvorens nieuwe instrumenten te lanceren. In het kader van de verdere ontwikkeling van de European Research Council zal de relatie tussen de Europese en nationale instrumenten die zich richten op fundamenteel onderzoek nader moeten worden gezien. Nederland zal dit aandachtspunt zo nodig herhalen, vooruitlopend op de kabinetsreactie op het groenboek. Zoals aangegeven tijdens het Algemeen Overleg ter voorbereiding op de informele Raad van 26–28 april jl. zal de kabinetsreactie op het groenboek, na consultatie met diverse betrokkenen, medio juni verschijnen.

Kennisuitwisseling tussen kennisinstellingen en bedrijfsleven/IPR handvest

Voortgangsrapportage Commissie

Het Duitse voorzitterschap heeft op de informele Raad haar voorstel voor de ontwikkeling van een handvest voor het beheer van intellectueel eigendom door kennisinstellingen (IPR handvest) gepresenteerd. Dit voorstel sluit aan op de recent verschenen Commissiemededeeling over het verbeteren van de kennisoverdracht tussen kennisinstellingen en bedrijfsleven en beoogt het belang te onderstrepen van het beheer van intellectueel eigendom. Mogelijk zullen er tijdens de Raad in juni as. conclusies voorliggen over de mededeeling, met daarin een formele oproep aan de Commissie om een IPR handvest te ontwikkelen.

Het bevorderen van de exploitatie van onderzoekresultaten en het beschermen van intellectueel eigendom wordt steeds belangrijker in het kader van de wereldwijde concurrentie. Ook op vrijwillige basis kan een handvest grote politieke impact hebben. Een IPR handvest kan een helder signaal afgeven aan derde landen en internationale onderzoekspartners dat de EU algemene principes en standaarden voor het beheer van intellectueel eigendom in onderzoek heeft. Goed gebruik hiervan kan leiden tot

een betere exploitatie van onderzoeksresultaten en een betere omzetting van creatief potentieel in makkelijk te verkopen producten en diensten.

Nederland verwelkomt, in lijn met de tweede pijler van het regeerakkoord, discussie over de verbetering van kennisoverdracht tussen universiteiten, kennisinstellingen en het bedrijfsleven. Nederland ziet de verdere uitwerking van het Duitse voorstel en de Commissiemededeling dan ook met belangstelling tegemoet. Voor Nederland is van belang dat een Europees IPR handvest vrijwillig van karakter is, gedragen wordt door alle stakeholders en aansluit bij bestaande nationale behoeften en richtsnoeren.

Onderzoeksinfrastructuren in de Europese Onderzoeksruimte (ESFRI)

Gedachtewisseling/Raadsconclusies

De Raad zal debatteren over de Europese coördinatie op het vlak van grootschalige onderzoeksinfrastructuren en hierover raadsconclusies aannemen. Het Europese strategieforum voor onderzoeksinfrastructuren (ESFRI) werd in 2002 ingesteld en bestaat uit hoge vertegenwoordigers van onderzoeksministeries en instellingen. De informele Raad voor Concurrentievermogen van juli 2004 verzocht dit forum, op voorstel van het Nederlandse voorzitterschap, een eerste Europese «roadmap» oftewel routekaart op te stellen voor de bouw van grootschalige faciliteiten voor wetenschappelijk onderzoek. De in oktober 2006 verschenen «roadmap» bevat een lijst van 35 onderzoeksfaciliteiten op 7 wetenschapsgebieden, die een levensduur van verschillende decennia zullen hebben.

In de voorliggende Raadsconclusies wordt allereerst gewezen op het belang van uitvoering van de ESFRI-roadmap in het licht van de forse investeringen die de belangrijkste mondiale partners van de EU plegen in grootschalige onderzoeksfaciliteiten. Daarnaast wordt de ondersteuning vanuit het KP7 ten behoeve van de voorbereiding van de geïdentificeerde faciliteiten verwelkomd. Lidstaten worden opgeroepen nationale routekaarten op te stellen of te verbeteren. Ook wordt gewezen op de mogelijke financiering vanuit Structuurfondsen en de nieuwe Risicodelende faciliteit (RSFF), op grond waarvan de Europese Investeringsbank leningen kan verstrekken. Lidstaten worden opgeroepen na te gaan welke landen geïnteresseerd zijn in samenwerking bij de realisering van specifieke projecten op de ESFRI-lijst.

Nederland zal in de Raad het belang benadrukken van de ESFRI-roadmap voor de verdere ontwikkeling van de Europese Onderzoeksruimte. Daadwerkelijke uitvoering hiervan is van groot belang om als EU aansluiting te behouden bij de wetenschappelijke ontwikkeling elders in de wereld, en aantrekkelijk te zijn voor de beste onderzoekers. Gezien de beperkte financiële bijdrage van de EU vanuit KP7, zullen de lidstaten zelf dus bij de realisering van projecten een leidende rol moeten blijven vervullen. Nederland vindt het dan ook een goede zaak dat de ESFRI-roadmap inmiddels geleid heeft tot de nodige nationale plannen en meer investeringen door de lidstaten. Ook in Nederland zelf wordt momenteel gewerkt aan een nationale routekaart voor grootschalige wetenschappelijke onderzoeksfaciliteiten. Nederland zal de raadsconclusies over grootschalige onderzoeksinfrastructuren in het licht van het voorgaande verwelkomen.

Diversen – Richtlijn rechtbescherming aanbesteden

Informatie voorzitterschap

Het voorzitterschap zal een toelichting geven op de stand van zaken over het voorstel voor een wijziging van de rechtsbeschermingsrichtlijnen. Deze richtlijnen bepalen welke middelen een ondernemer heeft om zijn recht te halen in geval van een aanbestedingsgeschil. Momenteel onderhandelt het voorzitterschap met het Europees Parlement (EP) over een akkoord in eerste lezing. Naar aanleiding van recent door het EP ingediende amendementen lijkt een gemeenschappelijk akkoord in eerste lezing niet haalbaar.

Diversen – Richtlijn over het broeikasemissiehandelssysteem en de luchtvaartsector

Informatie van de Duitse delegatie

De Europese Commissie heeft op 20 december jl. een wijziging van richtlijn 2003/87 voorgesteld waarbij emissies door luchtvaartuigen onder het stelsel van de Europese emissiehandel voor CO₂ worden gebracht (ETS luchtvaart). De Commissie stelt voor om vanaf 2011 vluchten tussen luchthavens binnen de EU onder ETS te laten vallen. Vanaf 2012 moeten ook vluchten die vertrekken vanaf of aankomen op een luchthaven in de EU onder ETS vallen. De beschikbare rechten worden verdeeld op basis van een benchmark en het voorstel is een klein deel (3%) te veilen.

Diversen – Richtlijn nominale hoeveelheden van voorverpakte materialen

Informatie van het voorzitterschap

Het voorzitterschap zal een terugkoppeling geven van de onderhandelingen met het Europees Parlement over de richtlijn nominale hoeveelheden van voorverpakte materialen. Dit ten behoeve van het bereiken van een compromis in tweede lezing met betrekking tot voorstel tot intrekken van twee richtlijnen, waardoor vaste reeksen van voorverpakkingen (per nominale hoeveelheid) worden afgeschaft.

Diversen – European Institute of Technology (EIT)

Informatie van het voorzitterschap

Het Duitse voorzitterschap zal de Raad informeren over de voortgang van de onderhandelingen over het EIT. Het Duits voorzitterschap beoogt in lijn met conclusies van de Europese Raad van maart jl. tijdens de Raad voor Concurrentievermogen in juni as. een politiek akkoord te bereiken. Gelet op de nog openstaande vragen is het onzeker of dit haalbaar is.

Diversen – Artikel 169 initiatieven

Informatie van de Commissie

De Commissie zal een presentatie geven over de stand van zaken met betrekking tot Commissievoorstellen voor verordeningen voor artikel 169-initiatieven. Het betreft naar verwachting een 169-initiatief voor Eurostars en één voor Ambient Assisted Living. Het doel van de initiatieven is publieke middelen van de diverse lidstaten op een bepaald onderzoeksthema te bundelen waardoor meer kritische massa bereikt wordt en versnippering en duplicatie wordt verminderd. De Commissie zal de artikel 169-initiatieven cofinancieren uit KP7.

De initiatieven voor Eurostars en Ambient Assisted Living zijn inmiddels het meest ontwikkeld. Eurostars, een initiatief gestart onder het Nederlands Eureka-voorzitterschap, richt zich specifiek op de onderzoeks-

behoeften van het hightech MKB met een hoog groeipotentieel. Ambient Assisted Living is gericht op de behoeften van een vergrijzende bevolking, in het bijzonder door ontwikkeling van ICT mogelijkheden die ouderen in staat stellen langer zelfstandig in hun omgeving te laten wonen. Nederland is van mening dat de artikel 169-initiatieven door het coördineren en bundelen van nationaal onderzoeksbeleid bijdragen aan de Europese Onderzoeksruimte. Nederland steunt inhoudelijk de initiatieven voor Eurostars en Ambient Assisted Living en zal dan ook zelf als lidstaat deelnemen.

Diversen – Globally Harmonised System (VN-GHS)

Informatie van de Commissie

In 2003 heeft de VN een resolutie over het Globally Harmonised System (VN-GHS) voor de indeling en etikettering van chemische stoffen en mengsels van stoffen (preparaten) aangenomen. Deze indeling en etikettering vinden plaats op basis van de gevaarseigenschappen van stoffen en preparaten. Tot op heden wordt de indeling en etikettering geregeld in de Europese Stoffen- en Preparatenrichtlijn. Deze richtlijnen zullen nu worden omgezet in een EU-GHS verordening, om zo aan te sluiten bij VN-afspraken over GHS, door dezelfde symbolen en waarschuwingssymbolen te hanteren op chemische stoffen en preparaten. Dit vergroot de transparantie en versterkt de interne markt. Naar verwachting zal de Commissie een toelichting geven op een voorstel en het bijbehorend tijdspad van het uitbrengen van het voorstel en de verdere behandeling.

Diversen – Terugkoppeling diverse conferenties

Informatie van het voorzitterschap

Het voorzitterschap zal een korte terugkoppeling dan wel vooruitblik geven van de volgende bijeenkomsten en conferenties:

- Informele Raad voor Concurrentievermogen van 26–28 april jl.
- Europese Conferentie «Innovation and Market Access through Standardisation» van 16–17 april jl.
- Europese Conferentie over Toerisme van 15–16 mei as.
- Conferentie over Global Monitoring for Environment and Security (GMES) van 17 april jl.
- Bijeenkomst van de Euromed bijeenkomst van Onderwijs- en Onderzoeksministers van 18 juni as.

De informele Raad voor Concurrentievermogen van 26 tot en met 28 april jl. bestond uit twee delen: een onderzoek- en een interne marktdeel. Tijdens beide delen vond een vrije gedachtewisseling zonder besluitvorming plaats.

Tijdens het onderzoekdeel heeft een gedachtewisseling plaatsgevonden over de volgende concrete onderwerpen: het groenboek over de Europese onderzoeksruimte (ERA), het Europees Technologie Instituut (EIT) en een voorstel van het Duitse voorzitterschap voor de ontwikkeling van een handvest voor intellectuele eigendomsrechten (IPR handvest). Tijdens het concurrentiekrachtdeel is in algemene zin gesproken over de interne markt in wereldwijde concurrentie en meer specifiek over de rol van staatssteun bij de vestiging van bedrijven.

Europese onderzoeksruimte

Het Duitse voorzitterschap leidde de discussie in door het belang van verdere ontwikkeling van de kennisinfrastructuur in Europa te benadrukken. Tegen de achtergrond van de mondiale concurrentie is een nieuw debat over de Europese onderzoeksruimte essentieel. Commissaris Potoènik wees in dit kader op de noodzaak voor de EU om haar concurrentievermogen op het gebied van onderzoek, ontwikkeling en innovatie te bevorderen. De huidige versnippering van het Europese onderzoekslandschap is daarbij één van de aangrijpingspunten. Commissaris Potoènik benadrukte het draagvlak bij de Europese burgers voor meer coördinatie op het gebied van onderzoek. Volgens de recente Eurobarometer is hiervan 83% voorstander. Als ideaal zag hij de realisatie van een «vijfde vrijheid», een vrij verkeer van kennis. Om deze toekomstvisie te realiseren dient volgens Commissaris Potoènik ten eerste aandacht uit te gaan naar het slechten van de praktische barrières voor mobiliteit van onderzoekers in de sfeer van pensioen en sociale zekerheid. Daarnaast is er een breed besef nodig dat nationale belangen op onderzoeksgebied vaak samenvallen met het Europees belang. Bovendien moet Europa aantrekkelijker moet worden voor het bedrijfsleven door het ondersteunen van investeringen in onderzoek en ontwikkeling.

Tijdens de discussie bleken de meeste lidstaten de prioriteiten in het groenboek te kunnen onderschrijven. Ten aanzien van de taakverdeling tussen lidstaten en de EU werd het belang van meer kritische massa veelal onderschreven, maar werd ook benadrukt dat acties op Europees niveau duidelijk toegevoegde waarde moeten hebben. De oprichting van de Europese onderzoeksraad en de coördinatie op het gebied van groot-schalige onderzoeksfaciliteiten werden door veel delegaties als voorbeeld gesteld. Ook noemden veel delegaties activiteiten die bijdragen aan een betere opleiding en mobiliteit van onderzoekers. Voor een streven naar meer coördinatie van onderzoeksbeleid toonden delegaties zich terughoudender. Het belang van het vrijwillige karakter werd verschillende malen benadrukt.

Nederland heeft met name gewezen op de belangrijke rol van het bedrijfsleven en het belang van omzetting van onderzoekresultaten in innovatie. Daarnaast heeft Nederland benadrukt dat een nieuwe fragmentatie van onderzoeksbeleid moet worden voorkomen. Daarvoor is een goede beoordeling noodzakelijk van bestaande instrumenten alvorens nieuwe instrumenten te lanceren. In het kader van de verdere ontwikkeling van de Europese onderzoeksraad zal de relatie tussen de Europese en nationale instrumenten gericht op fundamenteel onderzoek nader moeten worden

bezien. Mede in reactie op de Nederlandse interventie, verduidelijkte Commissaris Potoènik dat in het groenboek bewust minder uitgebreid was ingegaan op de investeringen door het bedrijfsleven en de vertaling van onderzoek naar innovatie. De Commissie heeft haar ideeën op dit punt immers recent in een geïntegreerde innovatiestrategie gepresenteerd (Kamerstuk 22 112, nr. 470, BNC-fiche 14). Het groenboek concentreert zich daarom op betere onderzoekscoördinatie door de lidstaten, waardoor Europa als geheel meer investeringen zou kunnen aantrekken.

Het Duitse voorzitterschap concludeerde dat de prioriteiten van het groenboek een goede basis bieden voor het verder ontwikkelen van de Europese onderzoeksruimte. Bij de verdere uitwerking van het groenboek zou nadrukkelijker aandacht moeten worden geschonken aan de rol van fundamenteel onderzoek, de betrokkenheid van het bedrijfsleven bij het realiseren van de 3% R&D doelstelling en goede randvoorwaarden voor de mobiliteit en loopbanen van onderzoekers. Het is de eerste keer dat een gedachtewisseling in raadskader plaatsvindt over het groenboek over de Europese onderzoeksruimte. Een eerste formele discussie zal plaatsvinden op de Raad voor Concurrentievermogen van 21 en 22 mei a.s.

Europees Instituut voor Technologie

Het Duitse voorzitterschap benadrukte, in lijn met de oproep van de Europese Raad van 8 en 9 maart jl. om de diepgaande bespreking omtrent het EIT in de eerste helft van 2007 af te ronden, de wens om te komen tot een politiek akkoord op de Raad voor Concurrentievermogen van 21 en 22 juni a.s. Het voorzitterschap gaf ter inleiding het belang aan van een aantal bekende elementen. Het EIT beoogt een samenbundeling van bestaande excellente instellingen te zijn en moet bestaande Europese initiatieven zoals de *Joint Technology Initiatives* aanvullen. Daarnaast moeten de Knowledge and Innovation Communities (consortia van bestaande excellente Europese universiteiten, bedrijven en onderzoeksinstellingen uit verschillende lidstaten die met een contract aan het EIT verbonden worden) leiden tot publiek private partnerships van 10 tot 15 jaar. Deze KIC's worden geselecteerd op basis van competitie en excellentie. Bovendien krijgen de KIC's veel autonomie en de kennisinstellingen binnen de KIC's geven (op basis van vrijwilligheid) diploma's uit met een EIT label.

Commissaris Figel prees het Duitse voorzitterschap voor de getoonde betrokkenheid bij het EIT. De Commissaris meende dat de compromistekst een goede basis vormt voor een politiek akkoord in juni a.s. Figel ging niet inhoudelijk in op de in Raadskader eerder benoemde essentiële vraagstukken zoals de wijze van financieren, het bestuur, de betrokkenheid van het bedrijfsleven en de beperking van de bureaucratie.

Slechts weinig lidstaten, waaronder Nederland, waren kritisch tijdens de discussie. Wel leidde de onvoldoende financiële onderbouwing door de Commissie tot een groot aantal vragen. Kritiek richtte zich op de bereidheid van de private sector om deel te nemen in een EIT en onduidelijkheden in de tweefasen aanpak. Oostenrijk, Polen en Hongarije benadrukten hun kandidatuur voor de vestigingsplaats van het EIT en waren in dat licht dan ook bijzonder positief in hun reactie. Opvallend is dat er een discussie werd gestart over mogelijke thema's van de KIC's. Energie en klimaatverandering werd door verschillende lidstaten genoemd als een uitstekend eerste thema.

Nederland wees tijdens haar interventie op de noodzaak van duidelijkheid over de financiering van het EIT en over de bereidheid van de private sector om deel te nemen. Verder vroeg Nederland om meer duidelijkheid ten aanzien van de tweefasen aanpak. Vooral het mandaat van de Raad

van Bestuur en de rol van de Raad en het Europees Parlement bij de besluitvorming in de tweede fase zijn nog onduidelijk.

Het Duitse voorzitterschap toonde zich na afloop tevreden met de positieve discussie en acht politiek akkoord in juni mogelijk. Commissaris Potoènik ging ter afsluiting nog kort in op de begrijpelijke twijfels van een aantal lidstaten. Hij verdedigde de stelling dat succes inderdaad niet verzekerd is, maar dat in aanloop naar de discussie over een Europese onderzoeksraad destijds eveneens twijfels zijn gerezen en die zijn ook ongegrond gebleken. Tijdens de Raad voor Concurrentievermogen van 21 en 22 mei a.s. zal het voorzitterschap rapporteren over de voortgang van het EIT. Tijdens de Raad voor Concurrentievermogen van 21 en 22 juni zal de volgende formele discussie plaatsvinden.

IPR handvest

Commissaris Potoènik gaf in lijn met de recent verschenen Commissie-mededeling (BNC-fiche is in voorbereiding) een toelichting op de noodzaak van een meer transnationale benadering van de kennisuitwisseling tussen kennisinstellingen en het bedrijfsleven. Verschillende lidstaten hebben weliswaar al richtsnoeren of modelcontracten, maar die zijn vormgegeven vanuit een nationale context. Uitwisseling en bescherming van kennis is echter een vraagstuk dat niet bij de grens ophoudt. Ook verdient het aanbeveling dat goede praktijken in de lidstaten, zoals bijvoorbeeld het gezamenlijke beheer van intellectueel eigendom door groepen van universiteiten of het certificeren van «kennisuitwisselingsofficieren» beter verspreid worden.

In aansluiting daarop presenteerde het Duitse voorzitterschap haar voorstel voor de ontwikkeling van een handvest voor het beheer van intellectueel eigendom door kennisinstellingen (IPR handvest). Het voorzitterschap ziet een IPR handvest als een belangrijk middel om onderzoeks-samenwerking tussen publieke onderzoeksinstellingen en bedrijven te bevorderen, en tegelijk ook beter te voorkomen dat kennis weglekt naar derde landen. Een IPR handvest kan een helder signaal afgeven aan derde landen en internationale onderzoekspartners dat de EU algemene principes en standaarden voor het beheer van intellectueel eigendom in onderzoek heeft. Goed gebruik hiervan kan leiden tot een betere exploitatie van onderzoeksresultaten en een betere omzetting van creatief potentieel in makkelijk te verkopen producten en diensten. Een handvest zou moeten zijn gebaseerd op vrijwilligheid, zoals in het verleden ook effectief is gebleken bij het handvest voor onderzoekersloopbanen.

De lidstaten verwelkomden over het algemeen de discussie over de verbetering van kennisoverdracht tussen universiteiten, kennisinstellingen en het bedrijfsleven en gaven aan de verdere uitwerking van het Duitse voorstel en de Commissie-mededeling met belangstelling tegemoet te zien. De meeste lidstaten gaven daarbij aan dat het handvest vrijwillig van karakter zou moeten zijn. Sommige lidstaten wezen op de noodzaak van prikkels voor onderzoekers om kennis te beschermen.

Nederland heeft verder benadrukt dat een Europees IPR handvest vrijwillig van karakter moet zijn en blijven, gedragen moet worden door alle *stakeholders* en aan moet sluiten bij bestaande nationale behoeften en richtsnoeren. Minister van der Hoeven verwelkomde tevens de Commissie-mededeling over een Europese octrooistrategie en sprak de hoop uit op spoedige voortgang.

Het Duitse voorzitterschap concludeerde dat er brede steun bestond voor de ontwikkeling van een IPR handvest. Commissaris Potoènik sloot daarbij

aan en benadrukte dat een initiatief op het gebied van intellectueel eigendomsrechten goed past in de brede innovatiestrategie waartoe eerder dit jaar werd besloten (Kamerstuk 22 112, nr. 470, BNC-fiche 14) en zou kunnen bijdragen aan hogere investeringen in onderzoek. In reactie op kritiek van sommige lidstaten erkende hij dat er meer aandacht in het Kaderprogramma moet komen voor de exploitatie van kennis. Een eerste formele discussie zal plaatsvinden op de Raad voor Concurrentievermogen van 21 en 22 mei a.s. Het voorzitterschap streeft naar raadsconclusies op de Raad van 25 en 26 juni a.s. Het voorzitterschap beoogt met deze raadsconclusies een formele oproep aan de Commissie te doen tot de ontwikkeling van een IPR handvest.

De interne markt in wereldwijde concurrentie

Tijdens het interne marktdeel van de informele Raad voor Concurrentievermogen was «De interne markt in wereldwijde concurrentie» het thema.

Allereerst vond een discussie plaats over Europa als vestigingsplaats voor bedrijven. Het consultantbureau Ernst&Young presenteerde in opdracht van het Duitse voorzitterschap een «expert opinion paper» over de belangrijkste vestigingsfactoren voor bedrijven. De EU blijft de aantrekkelijkste regio van de wereld om zich te vestigen, maar die aantrekkingskracht is tanende. Om de concurrentie aan te kunnen met landen als de VS, India en China moet Europa haar positie blijven verbeteren. Als belangrijkste vestigingsfactoren noemde Ernst&Young: een flexibele arbeidsmarkt, een aantrekkelijk fiscaal klimaat, goede infrastructuur, een hoog niveau van R&D, transparante en betrouwbare regelgeving, en hoog gekwalificeerd personeel. Commissaris Verheugen sloot zich aan bij de bevindingen van Ernst&Young. Daarnaast benadrukte hij het belang van de versterking van de concurrentiekracht van de EU, het belang van de dienstensector en het midden- en kleinbedrijf en het belang van uitgaven aan R&D voor de economische positie van de Europese Unie.

Tijdens de discussie waren de meeste lidstaten het eens dat tijdens de 15 jaar dat de interne markt bestaat, de EU zich heeft ontwikkeld tot een aantrekkelijke locatie voor investeringen en dat zij zich reeds goed gepositioneerd heeft in de internationale economie. Het feit dat de Europese markt 500 miljoen consumenten huisvest speelt daar een grote rol in. De EU moet echter verdere stappen ondernemen om bij te kunnen blijven bij de mondiale concurrentie.

Nederland benadrukte tijdens haar interventie dat voor een sterke economische rol van de EU in de wereld het belangrijk is dat Europa intern wordt versterkt. De sleutel hiervoor ligt in de verdere versterking van de interne markt. Essentieel voor de concurrentiekracht van Europa en voor het vestigingsklimaat is ook de Lissabonstrategie. Het onderzoek van Ernst&Young onderschrijft dit. Daarnaast is een open houding tegenover de rest van de wereld van belang.

Commissaris Verheugen sloot zich daar in zijn conclusie bij aan. Het antwoord van Europa op de uitdagingen van globalisering zit in zowel de Lissabonstrategie als in het versterken van de interne markt. Bij de Lissabonstrategie is het belangrijk dat de boodschap beter wordt overgebracht aan de burgers en dat bedrijven concurrentie goed aankunnen. Bij het versterken van de interne markt zal de interne markt review van de Commissie een grote rol gaan spelen.

Rol staatssteun bij de vestiging van bedrijven

Tijdens het laatste gedeelte van de informele Raad stelde het Duitse voorzitterschap de rol die staatssteun kan spelen bij de vestiging van bedrijven aan de orde. Het antwoord ligt in de multilaterale handelspolitieke aanpak. Dit is echter een aanpak van de lange adem. Om die reden bracht het Duitse voorzitterschap voor de tussenperiode de mogelijkheid van *matching* naar voren. Bij *matching* mag bij bewijs van steunverlening vanuit derde landen dat bedrag tot hetzelfde bedrag in euro's gematched worden (dit valt te vergelijken met het systeem dat bij de scheepsbouw wordt gehanteerd).

Commissaris Kroes wees in haar interventie op de onwenselijkheid van *matching* is onwenselijk. Het brengt risico's met zich mee. Staatssteun is daarnaast concurrentievervalsend. Het ondermijnt de cohesie van de EU. Bovendien staat staatssteun slechts op de 16e plaats in de reeks van vestigingsfactoren van het onderzoeksbureau Ernst&Young. Andere factoren spelen een grotere rol zoals het fiscaal klimaat, flexibele arbeidsmarkt, afzetmarkt, hoog gekwalificeerde arbeid. Commissaris Kroes benadrukte verder het belang van de multilaterale handelspolitieke aanpak. Deze aanpak zal enige tijd in beslag nemen. Voor de tussentijd is van belang dat de EU werkt aan de interne versterking. Commissaris Kroes pleitte voor «Lissabonisering» van de staatssteun, met andere woorden staatssteun die de Lissabondoelstellingen onder meer op het terrein van R&D ondersteunt in plaats van ondermijnt. De EU kan voor bedrijven aantrekkelijker worden door meer gebruik te maken van het staatssteunkader voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie, door meer discipline van lidstaten bij toepassen WTO-regels en bij het verstrekken van informatie richting de Commissie.

De inbreng van Commissaris Kroes kon op brede steun van de lidstaten rekenen. Nederland bracht naar voren dat met het oog op globalisering de aandacht gericht moet zijn op de multilaterale handelspolitieke aanpak en op de interne versterking van de EU. Nederland steunde Commissaris Kroes in haar pleidooi om staatssteun verder terug te dringen en om te buigen naar steun voor horizontale doelen (zoals milieu en onderzoek, ontwikkeling en innovatie), die de Lissabondoelstellingen ondersteunt. Nederland benadrukte voorts nog dat *matching* niet alleen concurrentievervalsend is, maar ook de afstand vergroot tussen de armere en de rijke lidstaten.